

Hipolit Cegielski

Poznaniacy i poznanianki, poznaj ich!
materiały edukacyjne do nauki języka polskiego jako drugiego

A2/B1

Seria „Poznaniacy i poznaniaki, poznaj ich!” powstała w ramach projektu „Witaj w Poznaniu”

Tytuł: Poznaniacy i poznaniaki, poznaj ich! – materiały edukacyjne do nauki języka polskiego jako drugiego

Copyright: Poznańskie Centrum Dziedzictwa

Teksty i koncepcja merytoryczna: Julia Karczewska

Projekt graficzny i ilustracje: Lucyna Kaczmarkiewicz

Produkcja: Anna Mieszala

ISBN 978-83-62415-60-1 (całość)

ISBN 978-83-62415-61-8 (cz.1)

Wydawca: Poznańskie Centrum Dziedzictwa, ul. Gdańska 2, 61-123 Poznań
www.bramapoznania.pl, www.pcd.poznan.pl

Realizator:

Partner:

Patroni:

data urodzenia:
6 stycznia 1813 r.

data śmierci:
30 listopada 1868 r.

HIPOLIT CEGIELSKI

⊗ ZADANIE 1

Przeczytaj tekst.

- 1** Wiek XIX to epoka maszyny parowej. Rozpoczęto wówczas produkcję lokomobili i parowozów. Poznań odegrał w tej przemianie cywilizacyjnej dużą rolę. W naszym mieście powstała fabryka, która produkowała te nowoczesne maszyny. Założył ją Hipolit Cegielski. Był on najstojniejszym poznańskim przemysłowcem i jednym z najwybitniejszych Wielkopolan.
- 2** Urodził się w Ławkach koło Trzemeszna. Uczył się w Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu. Był wybitnie uzdolniony w dziedzinie języków obcych i matematyki. Po powrocie z Berlina, gdzie studiował literaturę i językoznawstwo, został nauczycielem w tej szkole. Uczył w niej łaciny, greki, języka polskiego.
- 3** W XIX wieku Polska nie była wolnym krajem. Jej zachodnia część wchodziła w skład Prus. W 1846 r. w Wielkopolsce przygotowywano powstanie. W spisek zaangażowali się także uczniowie Gimnazjum św. Marii Magdaleny. Hipolit Cegielski i inni nauczyciele dostali polecenie przeszukania mieszkań swoich uczniów. Ich zadaniem było odnalezienie broni. Hipolit Cegielski odmówił wykonania tego zadania. Powiedział, że jest Polakiem, nauczycielem i nie może tego zrobić. Dodał, że musi odmówić ze względu na uczniów i społeczeństwo polskie. Z tego powodu stracił pracę w szkole.
- 4** We wrześniu 1846 r. otworzył w Bazarze* sklep z produktami żelaznymi. Była to zaskakująca decyzja, ponieważ w tamtym czasie handlem zajmowali się mieszcianie pochodzenia żydowskiego lub niemieckiego. Na początku swej działalności sprowadzał do sklepu narzędzia z zagranicy.
- 5** Kilka lat później otworzył również warsztat, w którym naprawiano narzędzia rolnicze. Następnym etapem było otwarcie fabryki maszyn i narzędzi rolniczych. Produkowano w niej także urządzenia do produkcji mąki, oleju, przesyłania wody i gazu. Po 10 latach w fabryce wytwarzano osiemdziesiąt różnych maszyn i narzędzi. Pracę znalazło w niej wielu rzemieślników: kowale, ślusarze, brukarze, szklarze. W 1860 r. rozpoczęła się produkcja lokomobili.

*Słynny poznański hotel. Adres: ul. Paderewskiego 8 / al. Marcinkowskiego 10.

6 Hipolit Cegielski to także twórca nowoczesnego dziennikarstwa. Był wydawcą i redaktorem naczelnym „Gazety Polskiej” – pierwszego niezależnego dziennika. Sam również pisał artykuły do tej gazety. Jest także autorem książek poświęconych literaturze („Nauka poezji”), technice („Narzędzia i maszyny rolnicze”) i podręcznika gramatyki greckiej.

7 Przy ulicy 28 Czerwca 1956 r. do dziś znajduje się fabryka, która kontynuuje działalność Hipolita Cegielskiego. Na stronie internetowej fabryki czytamy: „(...) to rozpoznawalna na całym świecie marka. Produkty wytwarzane w fabryce pozwalały zmieniać świat, dawać rozwiązania, ułatwiać życie w wielu obszarach.” Poznaniacy nazywają tę fabrykę „Cegielski”. Są dumni, że to właśnie w ich mieście znajduje się jedna z najstarszych i najstojniejszych polskich firm.

⊗ ZADANIE 2

Wpisz numer akapitu tekstu z Zadania 1.
Hipolit Cegielski został opisany jako:

kupiec *akapit 4*

Informacja z tekstu: *Sprowadzał do sklepu narzędzia z zagranicy.*

językoznawca *akapit ____*

Informacja z tekstu: _____

dziennikarz *akapit ____*

Informacja z tekstu: _____

nauczyciel *akapit ____*

Informacja z tekstu: _____

przemysłowiec *akapit ____*

Informacja z tekstu: _____

student *akapit ____*

Informacja z tekstu: _____

patriota *akapit ____*

Informacja z tekstu: _____

miłośnik literatury *akapit ____*

Informacja z tekstu: _____

wydawca *akapit ____*

Informacja z tekstu: _____

redaktor naczelny *akapit ____*

Informacja z tekstu: _____

fabrykant *akapit ____*

Informacja z tekstu: _____

⊗ ZADANIE 3

Hipolit Cegielski odniósł wielki sukces. Pomógł mu w tym jego silny charakter. Połącz cechę charakteru z definicją.

wytrwałość	cecha osoby, która dużo i chętnie pracuje
sumienność	cecha osoby, która potrafi przezwyciężyć strach
pracowitość	konsekwentne dążenie do celu
kreatywność	staranne wykonywanie obowiązków
odwaga	cecha osoby, która ma oryginalne pomysły

⊗ ZADANIE 4

Opisz Hipolita Cegielskiego. Wykorzystaj cechy z Zadania 3.

- a. Hipolit Cegielski był **wytrwały**, bo nigdy się nie poddawał.
- b. Hipolit Cegielski był _____, bo zawsze dobrze wykonywał swoją pracę.
- c. Hipolit Cegielski był _____, bo bardzo angażował się w to, co robił.
- d. Hipolit Cegielski był _____, bo kiedy stracił pracę w szkole – otworzył sklep.
- e. Hipolit Cegielski był _____, bo odmówił wykonania polecenia.

⊗ ZADANIE 5

Osobę, która jest wszechstronnie uzdolniona, posiada wiedzę z różnych dziedzin, nazywamy **człowiekiem renesansu**. Czy uważasz, że tak można nazwać Hipolita Cegielskiego? Dlaczego?

❁ ZADANIE 6

Hipolit Cegielski realizował swoje plany w kilku etapach. Najpierw otworzył sklep, potem warsztat, a na końcu fabrykę. W każdym z tych miejsc zajmowano się czymś innym. Przyporządkuj czasowniki do miejsc.

sprzedawać ~~odnawiać~~ naprawiać konstruować kupować
produkować reperować płacić

sklep	warsztat	fabryka
	<i>odnawiać</i>	

❁ ZADANIE 7

W tekście w Zadaniu 1. pojawiły się nazwy zawodów. Znajdź je. Uzupełnij luki.

- Kowal* zajmuje się wyrabianiem przedmiotów z metalu.
- Jeśli zbiła się szyba, nową zamówimy u_____.
- _____zajmuje się budowaniem dróg i chodników.
- _____to rzemieślnik, który naprawi zepsuty zamek w drzwiach.

Każdy z nich jest **rzemieślnikiem**. To znaczy, że wytwarza coś za pomocą pracy rąk.

❁ ZADANIE 8

XIX wiek to czas, w którym ludzkość dokonała wielkiego postępu. Stało się to dzięki licznym wynalazkom. Znajdź 9 słów i dowiedz się jakie to wynalazki.

mikrofon

rower

samochód

żarówka

telefon

bateria

dynamit

lokomotywa

długopis

L K O D Ł U G O P I S K L O P L
H C E R O W E R K J U I B E D J
C Z E S L O K O M O T Y W A T H
A D Y N A M I T W I U K O P E
D A S T E L E F O N O K O P E W
E C S A M O C H Ó D E R O I S
U B A T E R I A P E R U C Y P Z
C H O P E M I K R O F O N I E O
P K O R A Ż A R Ó W K A K O P N

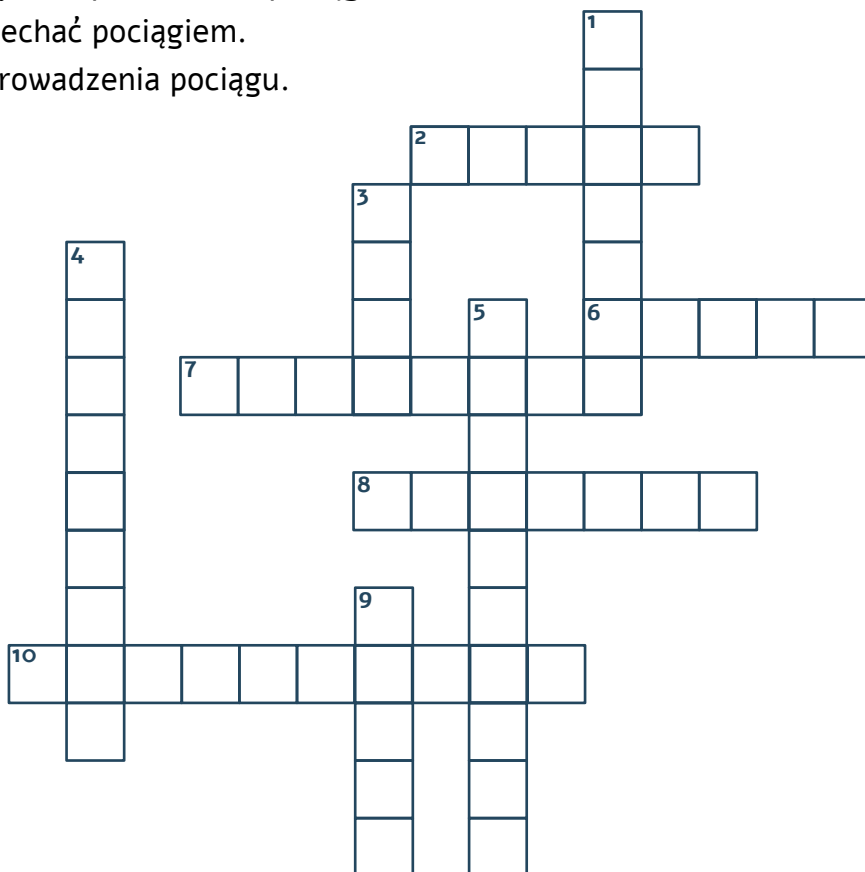
❁ ZADANIE 9

Jak myślisz, jakie wynalazki powstaną w XXI wieku?

❁ ZADANIE 10

Czy znasz słownictwo związane z pociągiem? Uzupełnij krzyżówkę.

1. Pociąg, którym jadą ludzie.
2. Na nim pasażerowie czekają na swój pociąg.
3. Tam kupisz bilet.
4. Wydzielona część wagonu, w której siedzą pasażerowie.
5. Ciągnie cały pociąg.
6. Część pociągu, która służy do przewożenia ludzi lub towaru.
7. Pociąg, którym przewozi się węgiel.
8. Miejsce, w którym odbywa się ruch pasażerów i pociągów.
9. Musisz go kupić, jeśli chcesz jechać pociągiem.
10. Zawód, który daje prawo do prowadzenia pociągu.

⊗ ZADANIE 11

W języku polskim do tworzenia nazw zawodów służą formanty: -arz, -ak, -nik, -owiec, -ista. Utwórz nazwy zawodów.

stolarz

cukier_____

blach_____

mecha_____

ratow_____

rol_____

kuch_____

program_____

ryb_____

praw_____

bank_____

dek_____

ekonom_____

dziennik_____

maszyn_____

mur_____

lek_____

-ak

-ista

-owiec

-nik

-arz

Wypisz z tej grupy zawody rzemieślnicze:

- stolarz** - wytwarza przedmioty z drewna
- _____ - buduje ściany z kamienia lub cegły
- _____ - przyrządza potrawy
- _____ - wytwarza przedmioty z blachy
- _____ - naprawia dachy
- _____ - wypieka torty
- _____ - naprawia maszyny

⊗ ZADANIE 12

Jaki zawód chciałbyś/chciałabyś wykonywać w przyszłości? Dlaczego?

⊗ ZADANIE 13

W języku polskim jest wiele związków frazeologicznych i przysłów, którymi można opisać pracę. Dopasuj do nich znaczenie.

1.	mrówcza praca		bez pracy nie można osiągnąć swojego celu
2.	syzyfowa praca	1.	długa i męcząca praca
3.	jaka praca, taka płaca		zapłata za pracę jest tak duża, jak wysiłek, który się w nią wkłada
4.	pracowity jak pszczoła		praca bez końca, bez efektów
5.	bez pracy nie ma kołaczy		praca, która wymaga dużej cierpliwości
6.	benedyktyńska praca		ktoś, kto lubi pracować

⊗ ZADANIE 14

Uzupełnij zdania, korzystając z tabeli z Zadania 13.

- Bardzo się zmęczyliśmy. To była naprawdę **mrówcza praca**.
- Składanie modelu tego samolotu to była_____.
- Nauczyciel powiedział „_____” i wstawił mi ocenę dopuszczającą.
- Mama uważa, że sprzątanie mojego pokoju to_____.
- Nie osiągniesz sukcesu, jeśli nie będziesz ciężko pracować – powiedziała nauczycielka.
– Pamiętaj:_____ – dodała.
- Podziwiam mojego kolegę, bo jest_____.

⊗ ZADANIE 15

Chiński filozof Konfucjusz uważał, że kto lubi swoją pracę, ten nigdy nie jest zmęczony. Jak rozumiesz to stwierdzenie? Czy się z nim zgadzasz? Dlaczego?

❁ ZADANIE 16

 Postępuj zgodnie z nagraniem i uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

Plac pierwszych Grudnia pracy Fabryki Maja pierwszej ona
~~historyczne~~ Poznańskim Lutego Placu fabryka dzień nazwa

W Poznaniu znajduje się kilka ulic, które upamiętniają ważne wydarzenia **historyczne**.
_____ Wolności z Placem Cyryla Ratajskiego łączy ulica z _____. Co roku dla Polaków jest to dzień wolny od _____. Tego dnia w Polsce uroczystie świętuje się rocznicę uchwalenia _____ polskiej konstytucji. Została _____ ustanowiona w 1791 r.

_____ – popularnie zwana „Cegielski” – znajduje się przy ulicy 28 Czerwca 1956 r. Nazwa ulicy upamiętnia jeden z _____ strajków w komunistycznej Polsce. Zorganizowali go poznaniacy – pracownicy i pracownicy _____. To wydarzenie nazywamy _____ Czerwcem.

Ulica 27 _____ znajduje się w samym centrum miasta. Jej _____ upamiętnia dzień wybuchu powstania wielkopolskiego w 1918 r. Ulica biegnie wzdłuż _____ Wolności do Okrąglaka – charakterystycznego budynku w kształcie walca.

Ulica 23 _____ łączy Plac Wielkopolski z Placem Cyryla Ratajskiego. Upamiętnia ona _____ wyzwolenia Poznania spod okupacji niemieckiej w 1945 r.

❁ ZADANIE 17

W kalendarzu znajduje się kilka dni, które są w Polsce wolne od pracy. Połącz datę z nazwą święta.

1.01	Dzień Wszystkich Świętych
6.01	Narodowe Święto Niepodległości
1.05	Nowy Rok
1.11	pierwszy dzień Bożego Narodzenia
11.11	Święto Trzech Króli
25.12	drugi dzień Bożego Narodzenia
26.12	Święto Pracy

⊗ ZADANIE 18

Na podstawie tekstu z Zadania 1. zaznacz właściwą odpowiedź i dodaj przykład.

	piszemy wielką literą	piszemy małą literą	przykład z tekstu
Nazwy krajów			
Nazwy miast			
Nazwy mieszkańców krajów			
Nazwy mieszkańców miast			
Przymiotniki utworzone od nazw krajów			
Przymiotniki utworzone od nazw miast			

⊗ ZADANIE 19

W języku polskim możemy zapisać datę za pomocą słów. Cyfrę odczytujemy jako liczebnik porządkowy. Nazwa miesiąca powinna być w dopełniaczu. Zapisz daty słownie.

- 1.01 _____
- 23.02 *dwudziesty trzeci lutego*
- 2.03 _____
- 13.04 _____
- 3.05 *trzeci maja*
- 28.06 *dwudziesty ósmy czerwca*
- 4.07 _____
- 5.08 _____
- 6.09 _____
- 30.10 _____
- 11.11 _____
- 27.12 *dwudziesty siódmy grudnia*

ZADANIE 20

Każdego dnia przypada jakieś święto, specjalna okazja. Niektóre z nich przypominają nam o ważnych sprawach. Są wśród nich też święta bardzo nietypowe i zabawne. Nie są to dni wolne od pracy.

Napisz, w jaki sposób możesz je celebrować.

13.01 Dzień Sprzątania Biurka

Tego dnia *posprzątam swoje biurko.*

21.02 Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego

Tego dnia _____

1.03 Międzynarodowy Dzień Przytulania Bibliotekarza

Tego dnia _____

12.04 Dzień Czystych Okien

Tego dnia _____

26.05 Dzień Matki

Tego dnia _____

23.06 Dzień Ojca

Tego dnia _____

7.07 Światowy Dzień Czekolady

Tego dnia _____

21.08 Światowy Dzień Optymisty

Tego dnia _____

15.09 Międzynarodowy Dzień Kropki

Tego dnia _____

1.10 Międzynarodowy Dzień Wegetarianizmu

Tego dnia _____

28.11 Dzień bez Zakupów

Tego dnia _____

28.12 Międzynarodowy Dzień Pocałunku

Tego dnia _____

Bibliografia [dostęp online: 16.11.2020]:

- Bojarski L., *Ceglorz zawsze stawiał na jakość*, „Gazeta Wyborcza”, 03.11.2009, online:
https://poznan.wyborcza.pl/poznan/1,36001,7218227,Ceglorz_zawsze_stawial_na_jakosc.html
- Bojarski P., *Jako Polak i nauczyciel muszę odmówić...*, „Gazeta Wyborcza”, 17.10.2013, online:
https://poznan.wyborcza.pl/poznan/1,36001,14791137,Jako_Polak_i_nauczyciel_musze_odmowic____.html
- Janicki T., *Hipolit Cegielski – Jego życie i dzieło*, online:
<https://www.thc.org.pl/PL-H64/hipolit-cegielski-jego-zycie-i-dzielo.html>
- Juchowski P., *Hipolit Cegielski – humanista, który został przemysłowcem. Kim był i czego dokonał?*, online:
<https://fabrykiwpolsce.pl/hipolit-cegielski-humanista-ktory-zostal-przemyslowcem-kim-byl-i-czego-dokonal/>
- Kubiak J., *Poezja i maszyny. Hipolit Cegielski 1813-1868*, cz. I, II, „Poznańskie Archiwum Historii Mówionej”, online:
<http://historiamowiona.poznan.pl/mediateka/poezja-i-maszyny-hipolit-cegielski-1813-1868-cz-1/>, <http://historiamowiona.poznan.pl/mediateka/poezja-i-maszyny-hipolit-cegielski-1813-1868-cz-2/>
- Poznański P., *Wycieczka z „Gazetą” – Cegielski*, „Gazeta Wyborcza”, 30.03.2003, online:
<https://poznan.wyborcza.pl/poznan/1,36001,1399193.html>
- Bez kompromisów! Julia Woykowska w XIX-wiecznym Poznaniu*
<http://onepoznan.pl/dzikhi-bit-wywiad-z-lucyna-marzec/>
- Julia Woykowska. Kim była? I dlaczego budziła oburzenie poznańskich mieszczan?*
<https://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,23544441,julia-woykowska-kim-byla-i-dlaczego-budziła-oburzenie-poznanskich.html>
- Konfucjusz* <https://pl.wikiquote.org/wiki/Konfucjusz>
- Najważniejsze wynalazki XIX wieku* <https://webprojektor.pl/najwazniejsze-wynalazki-xix-wieku/>
- Witamy w świecie H. Cegielski – Poznań S.A.* <https://www.hcp.eu/pl/historia>